

den enkelte Retning; den matematiske eller den gammelklassiske Retning; ikke vinder Favør hos de paagældende Købstadfolk, vil der maaske blive 4—5 Elever i en saadan Klasse, og saa skal man alligevel holde hele dette Maskineri i Gang. Nu er det saa, at Latinskolerne her til Lands kræve et overmaade stort Tilskud fra Statens Side. Naar man vil repetere den Bekostning, disse latinske Skoler medføre for det offentlige, ikke alene direkte paa Finansloven, men i det hele taget for de offentlige Midler, vil man forbavses over, hvad det egentlig koster at fremstille en Student. Dette Vidunder af Lærdom og Begavelse koster formodentlig Staten mange Tusinde Kroner, og det er da ikke saa underligt, at han bilder sig ind, at han er et udmærket Medlem af Samfundet, men i Virkeligheden er Forholdet det, at det Resultat, vi have faaet af vor saakaldte lærde Undervisning, i mange Henseender hidtil har været overmaade pauvert. Der gaa disse unge Mennesker ud af Skolen og kunne hverken, jeg vil ikke sige læse eller skrive, men hverken skrive eller regne. Der er ikke en Student, der kan skrive en ordentlig Haandskrift; det lære de ikke, og de kunne ikke regne et simpelt Regnestykke. Latin og Græsk bilde de sig ind de kunne. De kunne knap læse en let latinsk Forfatter, og Græsk kunne de ikke læse et Par Aar efter, fordi de have glemte de græske Bogstaver. Og nu de nyere Sprog! Herre, du milde Gud! Der er ikke en Student, der kan konversere paa Tysk, Fransk eller Engelsk, og kommer han ud og skal klare sig paa egen Haand, staar han der som den pantsatte Bondedreng, som man kan trække om med, fordi han er ude af Stand til at klare sig. Naal Det er maaske noget overdrevent, men i Retning af praktisk, fornuftig Evne til at bevæge sig i Livet, ydes der intet ved den lærde Undervisning. Der er da al Opfordring til at søge at gennemføre en Undervisningsretning, som mere uddanner Disciplene for Livet. Den ærede Minister vil vist være fuldstændig enig med mig, naar jeg siger, oven i Købet paa Latin: „Non scholæ, sed vitæ discimus.“ Det er ikke for Skolen og heller ikke for Akademiet eller Universitetet, vi lære i den lærde Skole; det skulde være for at kunne begynde Livet og tage fat paa Livet, og faa Forudsætninger til at faa Udbytte af det og uddannes til dygtige Mennesker. Naar det er saa, samstemmer jeg med den ny Retning, der er kommen frem. Vi kunne naturligvis alle beklage, at man maa re-

noncere paa en saa smuk Kundskab som Kundskaben til den græske Oldtid; men en hel Del kan der jo ogsaa ydes gennem den saakaldte Oldtidskundskab, maaske mere end man faar gennem det græske Grammatikpiskeri, som det dog bliver til. Man kan jo ikke have Kundskab baade til Oldtiden, Nutiden og alle mulige Videnskaber. Naar man forlanger det af en Discipel, knækker man ham blot i Væksten, saa han bliver ødelagt, før han kommer ud af Skolen. Enhver maa træffe sit Valg.

Det Forslag, som den ærede Minister har været primus motor til, og som har vundet Tilslutning fra de private Skolebestyreres Side, har altsaa min fulde Sympati. Ved Gennemførelsen deraf synes jeg blot ikke, at man er kommen ind paa en rigtig praktisk Vej. Man skal ikke have lærde Skoler med Fordeling for de ca. 100 Disciple, der kan være, men man skal lade hver enkelt lærd Skole være Repræsentant for en enkelt Afdeling. I Roskilde kunde man saaledes have en Skole for den gamle klassiske Retning, i Sorø for den ny sproglig-historiske og f. Eks. i Nykøbing paa Falster for den matematiske. Man koncentrerer saa de Lærere, der kunne arbejde sammen og særlig egne sig for vedkommende Afdeling til den bestemte Skole, og viser saa de Disciple, der ikke kunne finde, hvad de søgte i den Skole, til en anden. Man vil dertil sige, at det er slemt for de stakkels Forældre; de kunne saa ikke have deres Sønner i Nærheden, saaledes at de kunne komme hjem til enhver Fødselsdag og spise Mortensgaas osv. Men det har slet ikke noget at sige. Kommunikationsmidlerne ere saa lette nu til Dags; om de skulle rejse to eller tre Timer mere paa Jærnbane betyder ikke noget. Man kan jo, om det skal være, lade dem rejse frit hjem i Ferien. Det vil sikkert ikke støde paa praktiske Vanskeligheder at indrette sig saaledes, at man har en Mønsterskole for hver af de tre Retninger, som man saaledes fordeler hele Landet over. Det vil sikkert blive meget mindre kostbart at gøre det paa denne Maade, og for saa vidt jeg forstod den højtærede Minister, var det ogsaa Privatskolebestyrernes Tanke, at de vilde fordele det, saaledes at der blev en matematisk Skole, en klassisk Skole osv. Det have de tænkt, fordi de ere praktiske Folk; men Staten skal naturligvis ikke være praktisk, den skal blive ved at give alle disse Penge ud og dog faa et meget pauvert Resultat, som vil blive endnu ringere, naar vi faa al dette mikset imellem